

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки
Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра психології і соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-педагогічної роботи
М. Б. Болдтар
«06» 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОРЕКЦІЙНОЇ І РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ООП

рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*
галузь знань – *01 Освіта / Педагогіка*
спеціальність – *012 Дошкільна освіта*
освітньо-професійна програма – *Дошкільна освіта. Початкова освіта*

Кременець – 2024

Фіголь Н.А. Основи корекційної і розвивальної роботи з дітьми з ООП: робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Кременець: КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. 15 с.

Розробник: Фіголь Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології і соціальної роботи
Протокол № 1 від 06 серпня 2024 року

Завідувач кафедри психології і соціальної роботи: Т. В. Новак

1. Вступ

Анотація. Процеси гуманізації суспільного життя, які нині відбуваються, вимагають створення належних умов для соціальної адаптації та інтеграції мільйонів осіб з обмеженими можливостями. Гуманізація процесу навчання у наш час означає, в першу чергу, посилення уваги до формування особистості, розвитку кожної дитини, у тому числі з особливостями психофізичного розвитку. Освітній компонент «Основи корекційної і розвивальної роботи з дітьми з ООП» націлений на процес диференціації навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах ЗДО; виявлення найбільш результативних шляхів, методів та засобів, направлених на своєчасне виявлення, попередження та подолання відхилень у розвитку та поведінці у дітей.

Ключові слова: компетентність педагога, інклюзія, інклюзивна компетентність, корекційна педагогіка, діти з особливими освітніми потребами.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	--	--------------------------------------

	програма	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова	
Модулів: 1	Спеціальності: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 2		2-й	
Загальна кількість годин: 90		Семестр	
		3-й	
	Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта. Практична психологія	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання:		16 год.	6
Аудиторних: 4		Практичні, семінарські	
самостійної роботи студента: 3		24 год.	6
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		50 год.	78
	Вид контролю: екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 44% / 56%;
для заочної форми навчання – 13% / 87%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розкрити методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки, науково-теоретичні засади корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розглянути історичний аспект розвитку теорії та практики спеціальної освіти, сучасні тенденції і проблеми організації педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами, розкрити особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах закладів дошкільної освіти; сформулювати у студентів знання, уміння та навички організації ефективної корекційної допомоги дітям в інклюзивних групах, розуміння специфіки надання їм необхідної допомоги.

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Основи корекційної і розвивальної роботи з дітьми з ООП» є:

– аналіз методологічних і теоретичних основ корекційної педагогіки;

– ознайомлення майбутніх вихователів з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають особливості психофізичного розвитку, основами теорії та історії корекційної педагогіки, основами її спеціальної дидактики та предметними галузями, основними поняттями корекційної педагогіки і спеціальної психології, особливостями і закономірностями розвитку, навчання і виховання різних категорій дітей з ООП в загальноосвітньому просторі, а також диференційованими та індивідуальними методами і технологіями корекційного навчання та виховання кожної з категорій дітей, в умовах інклюзивної освіти;

– презентація потенціалу корекційної педагогіки та її широкої технологічної оснащеності, які дають змогу вирішувати такі проблеми, які є непосильними для медицини та загальної педагогіки;

– інформування майбутніх вихователів про стан допомоги дітям з особливими освітніми потребами на сучасному етапі розвитку держави, нормативно-правове забезпечення і практику надання корекційно-реабілітаційної допомоги різним контингентам дітей з особливостями психофізичного розвитку;

– забезпечення необхідної теоретичної підготовки студентів з питань корекційної і розвивальної роботи, зокрема дошкільної, пов'язаних з розумінням особливостей розвитку дитини раннього і дошкільного віку та можливих шляхів надання їй допомоги;

– формування уявлення про значущість своєчасного виявлення особливостей психофізичного розвитку в дітей, шляхи та способи попередження, діагностики та їх корекції у дітей раннього і дошкільного віку;

– ознайомлення з педагогічними технологіями виховання і навчання дітей дошкільного віку з особливостями в розвитку;

– формування професійного інтересу в педагогів масової системи дошкільної освіти до проблеми виховання і навчання дітей з ООП, розкриття перед ними освітніх можливостей різних предметних галузей корекційної педагогіки і потенційних можливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими **компетентностями:**

інтегральна компетентність: здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

загальні:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КЗ-7. Навички міжособистісного спілкування та взаємодії.

фахові:

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-12. Здатність обирати та практично застосовувати методи психологічної діагностики відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища.

Програмні результати:

ПРН-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПРН-10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН-11. Організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей.

ПРН-17. Надавати педагогічним працівникам допомогу в організації ефективної освітньої діяльності та попередження професійного й емоційного вигорання, брати участь у відповідних видах діяльності в діяльності закладу освіти із забезпечення освітньої діяльності та освітнього процесу (педагогічній раді, команді психолого-педагогічного супроводу, комісії з розгляду випадків булінгу, застосуванні заходів виховного впливу до сторін булінгу, формування індивідуальної освітньої траєкторії в різних організаційних формах роботи, передбаченої законодавством та установчими документами).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні та дидактичні основи корекційної педагогіки

Тема 1. Методологічні та дидактичні основи корекційної педагогіки

Методологія корекційної педагогіки. Методологічні принципи; теоретико-методична база; знання інших галузей; закономірності розвитку дітей з ООП.

Тема 2. Корекційно-розвивальна робота – вагома складова інклюзивного навчання

Організація освітнього процесу з дітьми з особливостями розвитку в умовах інклюзивного навчання у ЗДО. Спрямованість корекційно-розвивальної роботи. Спеціальні методи і прийоми корекційно-педагогічної діяльності. Основні вимоги щодо забезпечення корекційно-розвивальної спрямованості навчання. Умови організації корекційно-розвивальної роботи.

Тема 3. Вихователь як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності

Вихователь як суб'єкт педагогічної діяльності. Найважливіші корекційні вміння педагога. Професіограма вихователя для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Змістовий модуль 2. Особливості корекційної і розвивальної роботи в освітньому просторі ЗДО

Тема 4. Корекційна робота з дітьми, що мають сенсорні порушення

Загальна характеристика дітей з порушенням слуху. Особливості психічного розвитку дітей з порушенням слуху. Причини порушення слухового аналізатора. Загальна характеристика дітей з порушенням зору. Особливості психічного розвитку дітей з порушенням зору. Причини порушення зорового аналізатора.

Тема 5. Корекційна робота з дітьми при порушеннях мовлення та рухової сфери

Загальна характеристика порушень мовлення в дитини. Клініко-педагогічна та психолого-педагогічна класифікації мовленнєвих порушень. Значення класифікацій для корекційної та освітньої практики. Особливості навчальної діяльності дітей з порушенням мовлення та їх реабілітація. Характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Дитячий церебральний параліч. Особливості організації корекційної та навчальної діяльності з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату.

Тема 6. Корекційна робота з дітьми, що мають порушення інтелекту, затримку психічного розвитку

Особливості психічного розвитку дітей, що мають порушення інтелекту. Організація корекційної роботи дітьми з особливостями розвитку інтелектуальної сфери. Причини та особливості затримки психічного розвитку у дітей. Психолого-педагогічна характеристика основних типів затримки психічного розвитку та особливості корекційної роботи.

Тема 7. Корекційна робота з дітьми, що мають порушення спілкування та поведінки

Поняття про синдром раннього дитячого аутизму (РДА) та причини його виникнення. Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РДА. Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки. Основні синдроми відхилення в дітей і підлітків.

Тема 8. Комплексний підхід до організації роботи із дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах ЗДО

Співпраця фахівців у інклюзивному навчанні як необхідна передумова забезпечення корекційної спрямованості педагогічної роботи. Співпраця з батьками дітей з ООП. Психолого-педагогічний супровід дитини з ООП.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Методологічні та дидактичні основи корекційної педагогіки										
Тема 1. Методологічні та дидактичні основи корекційної педагогіки	9	2	2		5	12	2	2		8
Тема 2. Корекційно-розвивальна робота - вагома складова інклюзивного навчання	11	2	4		5	10				10
Тема 3. Вихователь як суб'єкт корекційно-педагогічної діяльності	9	2	2		5	10				10
Разом за змістовим модулем 1	29	6	8		15	32	2	2		28
Змістовий модуль 2. Особливості корекційної і розвивальної роботи в освітньому просторі ЗДО										
Тема 4. Корекційна робота з дітьми, що мають сенсорні порушення	11	2	4		5	12	2			10
Тема 5. Корекційна робота з дітьми при порушеннях мовлення	10	2	2		6	12		2		10

та рухової сфери									
Тема 6. Корекційна робота з дітьми, що мають порушення інтелекту, затримку психічного розвитку	14	2	4		8	10			10
Тема 7. Корекційна робота з дітьми, що мають порушення спілкування та поведінки	14	2	4		8	14	2	2	10
Тема 8. Комплексний підхід до організації роботи із дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах ЗДО	12	2	2		8	10			10
Разом за змістовим модулем 2	61	10	16		35	58	4	4	50
Усього годин	90	16	24		50	90	6	6	78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Зміст роботи	К-сть год.	
1.	Історичні аспекти корекційної педагогіки. Становлення систем допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку	2	
2.	Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки	2	2
3.	Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з особливостями розвитку в галузі корекційної освіти	2	
4.	Теоретико-методичні основи навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітньому просторі ЗДО.	2	
5.	Сучасна система освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами	2	
6.	Особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають сенсорні порушення в ЗДО	2	
7.	Особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають порушення мовлення та рухової сфери	2	
8.	Особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають затримку психічного розвитку, порушення інтелекту.	2	2
9.	Особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають порушення спілкування та поведінки.	2	
10.	Корекційно-розвивальна робота та її значення в освітньому процесі дітей з особливостями розвитку у ЗДО	2	
11.	Психолого-педагогічний супровід та організаційні умови перебування дітей з особливими потребами в загальноосвітньому просторі ЗДО.	4	2
Усього		24	6

Методичні рекомендації до проведення практичних занять

Мета практичних занять – розширення у студентів інформування до загальної проблематики курсу, озброєння сукупністю вмінь придбання нової наукової інформації, формування навичок роботи з різними джерелами інформації (законодавчими, нормативними документами, програмами виховання, навчання і розвитку дітей, науковими, навчальними, методичними джерелами, періодикою), перетворення інформації та подання її в різних формах (виступ, цитата, теза, анотація, реферат тощо).

На семінарські, практичних заняттях студенти проявляють самостійність та творчу активність, спрямовану на розширення та деталізацію знань, здобутих на лекціях, а також придбають вміння висловлювати особистісну точку зору та аргументувати її.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських та практичних заняттях

1 бал - студент виявляє поверхневі знання і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки;

2 бали – студент виявляє недостатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, може поверхнево аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь містить часткові помилки, недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні завдань за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання з освітнього компоненту, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили у процесі вивчення освітнього компоненту.

6. Самостійна робота студентів

Метою самостійної роботи студентів є оволодіння теоретичними та практичними знаннями, професійними вміннями і навиками по профілю вивченої дисципліни.

Самостійна робота є обов'язковою для кожного студента; базується на вивченні та аналізі матеріалів із основних і додаткових літературних джерел; підготовці повідомлень й доповідей, виконанні практичних завдань й тестів.

Контроль якості виконання самостійної роботи студента здійснюється на семінарських заняттях шляхом усного та письмового опитування, виконання тестів по вивченому матеріалу.

Перелік тем для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф)	Кількість годин (з.ф.)
1	Корекційна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі	3	6
2	Історія становлення та розвитку спеціальної освіти	5	5
3	Корекційна педагогіка в системі наукових знань: теоретичні та методологічні основи	3	4
4	Корекційна педагогіка як наука: об'єкт, предмет, мета, основні категорії та завдання	2	4
5	Основні принципи корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливостями розвитку в загальноосвітньому просторі ЗДО	4	4
6	Діти з особливими потребами як суб'єкт корекційної педагогіки. Класифікація особливостей психофізичного розвитку дітей	3	4
7	Психолого-педагогічна характеристика дітей із особливостями розвитку: загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з ООП	3	6
8	Загальні вимоги до організації і змісту корекційно-розвивального педагогічного процесу: особливості реалізації завдань інклюзивної освіти у ЗДО	3	6
9	Вимоги щодо організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями розвитку в загальноосвітньому просторі.	4	4
10	Особливості індивідуалізації розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами	3	6
11	Форми співпраці навчальних закладів та родин, що виховують дітей з ООП.	3	4
12	Використання інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами у ЗДО	3	6
13	Професійний розвиток педагога. Розвиток інклюзивної компетентності	3	8
14	Передовий досвід інклюзивного навчання осіб з ООП.	4	5
15	Сучасні системи освіти для осіб з особливостями розвитку.	4	6
	Разом	50	78

7. Індивідуальне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це робота, яку студенти виконують в позаурочний час у формі реферату. Навчальний проект подається викладачу, який веде лабораторні заняття не пізніше, ніж за тиждень до проведення модульного контролю. На передостанньому лабораторному занятті студент виступає із усним звітом про виконану роботу (5хв.). Оцінка за навчальний проект є складовою підсумкової оцінки (20 балів).

Контроль за ІНДЗ студента здійснюється у кінці кожного модуля шляхом усного опитування.

Теми для ІНДЗ

1. Інклюзивна освіта: сутність, головні завдання і принципи.
2. Сутність інклюзивної освіти, понятійно термінологічні визначення та основні принципи. Головні завдання розвитку інклюзивної освіти.
3. Класифікація особливостей психофізичного розвитку дітей та особливості їх навчання й виховання.
4. Сучасна освітня нормативно-правова база.
5. Інструктивно-методичні листи МОН України щодо організації інклюзивного навчання у ЗДО; психологічного і соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.
6. З історії розвитку освіти осіб з особливими потребами в Україні.
7. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Періоди становлення системи освіти осіб з порушеннями розвитку в Україні.
8. Законодавчо-нормативне врегулювання освіти осіб з порушеннями розвитку. Розвиток диференційної діагностики.
9. Сучасний період розвитку освіти осіб з особливими потребами.
10. Зарубіжний досвід упровадження інклюзивної освіти.
11. Реалізація основних принципів інклюзивної освіти у країнах Європи
12. Облаштування безбар'єрного доступу в зарубіжній інклюзивній школі.
13. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.
14. Завдання інклюзивно-ресурсного центру на сучасному етапі.
15. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання.
16. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини.
17. Технологія командної взаємодії. Завдання батьків як членів команди психолого-педагогічного супроводу.
18. Особливості організації інклюзивного освітнього середовища.
19. Універсальний дизайн та розумне пристосування освітнього простору.
20. Принципи дизайну та особливості його застосування в інклюзивному освітньому середовищі. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната.
21. Скаффолдинг та стратегії універсального дизайну у навчанні.
22. Професійна та психологічна готовність вихователя до навчання дітей, які мають особливі освітні потреби.
23. Роль асистента вихователя в групі з інклюзивним навчанням: основні функції і завдання, форми співпраці.
24. Формування ефективних стосунків між вихователем та асистентом.
25. Специфіка процесів адаптації та модифікації для вдосконалення процесу освіти дітей з особливими освітніми потребами.
26. Технології, методи і засоби інклюзивного навчання.
27. Педагогічні технології як засіб організації освітнього процесу в інклюзивній групі.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

20-16	Тему ІНДЗ розкрито; студент вільно володіє навчальним матеріалом, науковою термінологією; знає основні теорії, концепції, причини, прояви й наслідки соціально-педагогічних проблем, шляхи та засоби їх запобігання та вирішення, послідовно, грамотно й логічно викладає свої знання; із можливих варіантів відповідей вибирає найкращу. Викладаючи матеріал, самостійно наводить власні приклади. Добре знайомий з основною, а також додатковою літературою. Окрім
--------------	--

	теоретичних знань, володіє спеціальними вміннями і навичками. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання.
15-11	Тему ІНДЗ розкрито; студент володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію, однак припускається неточностей. У відповіді прослідковуються порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу.
10-6	Тему ІНДЗ розкрито не повністю; студент дає правильну, однак не повну відповідь, яка не розкриває всього змісту поставленого запитання. Порушує послідовність викладу навчального матеріалу і не здатен пояснити фактів і явищ, на які вказує. Якість знань низька, ступінь сформованості педагогічних умінь і навичок не відповідає вимогам. Студент не вміє навести власні приклади, тобто показати вміння застосування засвоєних знань на практиці. Не може відповісти на додаткові запитання.
7-1	Тему ІНДЗ не розкрито; студент володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні, припускається істотних помилок при висвітленні ключових понять. Відповідь є дуже поверховою, короткою. Повідомляє лише окремі факти, приклади, висловлює власну думку чи положення з наукових джерел, однак не може їх аргументувати, або науково пояснити.

8. Методи навчання

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- інтерактивні методи навчання;
- інформаційні.

9. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю:

- метод усного контролю (попередній контроль, повторний контроль);
- метод письмового контролю (тематичний контроль, модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод тестового контролю (модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод самоконтролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Підсумковий тест	ІНДЗ	Сума
25	35	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
----------------	-----------------------	------------------------

A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі і системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички, досягнення педагогічної науки; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «3» («задовільно») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі і осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності і послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні і неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити і викласти свою думку.

Оцінка Е «2» («незадовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях.

Оцінка FX «2» («незадовільно») (35–59) (з можливістю повторного складання: з обов'язковим повторним курсом) – не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано

або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань в практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчальні посібники.
4. Презентації.
5. Тестові та контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
6. Засоби підсумкового контролю (тестування).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за редакцією В. І. Богдаря, В. М. Синьова. К.: «МП Леся», 2011. 528с.
2. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посібник / Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві; пер. з англ. Київ: СПД-ФО Парашин І. С., 2010. 296 с.
3. Колупаєва А., Таранченко О. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. Київ: АТОПОЛ, 2016. 152 с.
4. Колишкін О.В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності: навчальний посібник. Суми «Університетська книга». 2013. 392 с.
5. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку: навчально-методичний посібник / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В. К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 90 с.
6. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: «А. С. К.», 2012. 308 с.
7. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвеева; / за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. С. 23-30.

Додаткова:

1. Дара С. Корекційні заняття з логопедії у дошкільних закладах. Частина перша. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 335 с
2. Дегтяренко Т. М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.
3. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: навч.-метод. посіб. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. С. 21 -43.
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти / Наказ МОН від 01.10.2010 р. № 912.
5. Лорман Т. Сім стовпів інклюзивної освіти. Як перейти від запитання «Чому?» до запитання «Як?» *Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання.* №3 (57). 2010. С. 3-11.
6. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 283 с.
7. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: навч.-метод. посіб. у 9 книгах / За заг. ред. Колупаєвої А.А. К., ТОВ ВПЦ «Літопис-ХХ», 2010. (Серія

- «Інклюзивна освіта»).
8. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 238 с.
 9. Синьов В.М. Основи дефектології: навчальний посібник. К.: Вища школа, 1994. 143 с.
 10. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / За ред. акад. В.І. Бондаря. Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.
 11. Федорович Л. О. Постановка звуків у вимови дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Вид. друге, перероб. та доп. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД. 2016. 124 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
2. <http://education-inclusive.com/wp-content/docs/Navchalno-metodychnyj-posibnyk-Osnovy-Inklyuzyvnoyi-osvity.pdf>
3. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. <http://www.kharkivosvita.net.ua/document/6248>
5. Конвенція про права дитини https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
7. Україна. ІНКЛЮЗІЯ. Система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів. <http://ircenter.gov.ua/>
8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів (навчально-методичний посібник) https://mon.gov.ua/storage/app/media/inklyuzyvenavchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep_17.pdf